

Fra: Landsstyret

Høringsnotat

Organisasjonsprosessen i NJ

Etter landsmøtet i 2021 har et utvalg utnevnt av Landsstyret jobbet med å utrede hva som er nødvendig for å utvikle NJ som organisasjon. Utvalget har primært vurdert om det er behov for å endre medlemskriteriene. I tillegg har det diskutert en mulig navneendring og å åpne opp for kommersielle yrkesgrupper. Landsstyret ønsker nå å invitere hele organisasjonen til å gi innspill til de foreløpige konklusjonene utvalget har lagt fram.

Bakgrunnen for utvalgets arbeid er Landsstyrets vedtak fra juni 2021, om at Landsmøtet i 2023 skal ta stilling til en eventuell endring av medlemsgrunnlag og navn.

Utvalget har fått innspill fra medlemsmøter, gjennomført workshops, deltatt i debatter, hatt samtaler med konsern- og lokallagsledere og andre tillitsvalgte. Utvalget har gjennomført en grundig kartlegging av rekrutteringspotensialet i mediebransjen, innhentet faglige råd fra byrået Dinamo, samt gjennomført dybdeintervjuer med en rekke kilder. I forkant av denne høringsrunden har utvalget i tillegg fått gjennomført en medlemsundersøkelse utført av Norstat og Dinamo, der 8054 medlemmer fikk anledning til å gi uttrykk for sin mening.

Problemstilling 1: Er dagens medlemskriterier fleksible nok?

På Landsmøtet i 2021 ble følgende formulering i vedtektene som styrer medlemskap vedtatt:

«3B: Medlemskap i NJ kan innvilges for alle som arbeider med journalistikk, **eller bidrar til redaksjonelle produkter**». (vår utheving)

Formuleringen å «bidra til» er ikke nærmere forklart, og kan tolkes på ulike vis.

Organisasjonsutvalget har valgt å legge en svært inkluderende fortolkning til grunn og mener at en forutsetning for å beholde 3B er at teksten tolkes vidt og fleksibelt. Dette er viktig for å sikre dagens medlemsmasse, der det er et stort mangfold av yrkesgrupper, og for å legge til rette for at nye og relevante funksjoner i mediebransjen kan bli medlemmer av NJ. Utvalget har kartlagt potensialet for å organisere nye medlemmer i norsk mediebransje. Konklusjonen er at det er et stort potensial for nye medlemmer i mediebransjen som åpenbart bidrar til et redaksjonelt produkt, men som ikke er organisert i NJ i dag. De er enten uorganiserte eller tilknyttet andre fagforeninger.

En snever fortolkning kan føre til at NJ mister mange av dagens medlemmer, det kan hindre nyrekruttering og at andre fagforeninger blir valgt framfor NJ.

Tilsvarende vil en fleksibel forståelse av medlemskriteriene sikre at nye grupper av ansatte som jobber med eller tett på redaksjonelt innhold blir medlemmer i NJ. Disse gruppene kan for eksempel være utvikler/teknolog, designer, analytiker, produksjonsleder, programbestiller, dramaproduksjon og podkastprodusent. I tillegg er det viktig å legge til rette for at funksjoner vi ennå ikke kjenner til raskt bli tatt opp som medlemmer. Ved å innlemme nye grupper kan NJ som organisasjon bidra til en større forståelse for og kunnskap om presseetikk og de grunnleggende premisene for en fri og uavhengig presse.

Landsstyrets innstilling: det er ikke behov for en endring av vedtektene som regulerer medlemskap på Landsmøtet i 2023. Forutsetningen er at organisasjonen stiller seg bak en vid og fleksibel fortolkning av dagens 3B. Det bør gjøres en vurdering av om vedtektenes 3A er godt nok formulert til å ta høyde for de gruppene som er i randsonen av tradisjonell journalistikk og ikke forholder seg til VVP i sitt daglige arbeid:

3A. Fellesbestemmelse: Medlemmer i NJ skal arbeide på grunnlag av retten til fri informasjon og hensynet til faglig integritet i samsvar med Vær Varsom-plakaten.

Problemstilling 2: Bør Landsmøtet i 2023 vedta at NJ skal starte en prosess for å endre navn?

Organisasjonsutvalg 1 leverte høsten 2020 en rapport hvor de anbefalte å utvide vedtektene og endre navn på Norsk Journalistlag. Senere samme høst leverte Vedtektsutvalget en innstilling til Landsstyret, der de anbefalte det samme.

Begrunnelsen for navneendring var å sikre at organisasjonens navn ikke skal være til hinder for å rekruttere medlemmer fra nye eller ikke-journalistiske grupper til organisasjonen.

Byrået Dinamo har spisskompetanse på identitetsbygging og har bistått en rekke organisasjoner i navneprosesser tidligere. NJ har bedt dem om å gjøre en faglig vurdering av hvilke fordeler og ulemper et navneskifte vil ha for NJ. Deres vurdering er at et navneskifte innebærer en høy risiko for å tape den posisjonen NJ har i offentligheten og bransjen. I tillegg mener de at man svekker den sterke tilhørigheten og identiteten dagens medlemmer har til organisasjonen.

I medlemsundersøkelsen våren 2022 kommer det fram at to av tre medlemmer (65 prosent) er uenige i at en navneendring vil bidra til å reflektere bredden i medlemsmassen bedre. Kun en av ti mener navneendring er en god idé.

Landsstyrets innstilling: Basert på faglige råd, resultatet fra medlemsundersøkelsen og andre innspill til organisasjonen anbefaler Landsstyret å ikke fremme en sak om navneendringsprosess på Landsmøtet 2023.

Problemstilling 3: Kan NJ organisere kommersielle grupper?

Utvalget har drøftet hvilke konsekvenser innlemmelse av kommersielle grupper i NJ kan medføre, jfr. Dansk Journalistforbunds åpning for kommunikasjonsarbeidere, influensere, content marketing og bloggere. Den største bekymringen er at dette kan skape uklarhet rundt forbundet som forvalter av presseetikken. Tanken om å organisere innholdsprodusenter/content-medarbeidere har skapt mye debatt og sterke følelser i forbindelse med prosessen fram til nå.

Medlemsundersøkelsen bekrefter de signalene som har kommet fram i debatter, workshoper, samtaler, leserinnlegg og andre møtepunkter tidligere. En entydig tilbakemelding er at kommersielle yrkesgrupper ikke bør ha mulighet til å bli medlem i NJ. Motstanden mot dette er enda større enn en eventuell navneendring.

Landsstyrets innstilling: vedtekt 3B og formuleringen om at NJ kan ta opp medlemmer som bidrar til redaksjonelle produkter, inkluderer ikke medarbeidere som arbeider kommersielt (innholdsprodusenter/content-medarbeidere).

Særskilt om frilansere

Frilansere kan være medlem i NJ selv om de ikke har journalistikk som hovedinntektskilde. De kan ta kommersielle oppdrag og gjøre informasjonsarbeid i tillegg til å utøve journalistikk, og fortsatt være medlem av NJ. I sitt journalistiske virke må de imidlertid arbeide «på grunnlag av retten til fri informasjon og hensynet til faglig integritet i samsvar med pressens gjeldende etiske regler» (NJ Frilans §2 A). De kan heller ikke drive med lobbyisme eller medierådgivning. NJs tjenester dekker også kun den journalistiske delen av arbeidshverdagen deres.

Mange frilansjournalister og frilansfotografer tar oppdrag av svært forskjellig karakter, og det er stor variasjon innad i NJ Frilans' medlemsmasse. Noen arbeider kun redaksjonelt, mens for andre utgjør det redaksjonelle bare en liten del av inntektsgrunnlaget. Likefullt står de etiske prinsippene svært høyt blant medlemmene.

Det er viktig at frilansere som kombinerer redaksjonelt og kommersielt arbeid, kan fortsette å være medlemmer i NJ. De utgjør en betydelig del av medlemsmassen og de utfører en stor andel av det redaksjonelle innholdet som blir publisert i norske medier. I tillegg er de i en situasjon som gjør fellesskapet og solidariteten en fagforening kan tilby nødvendig.

Frilanserne er en engasjert gruppe i NJ og er godt representert i medlemsundersøkelsen (12 prosent).